

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI DE CLUJ-CHERLA. CU UN ADAOS NEOFICIAL

Abonamentul pe un an 200 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială

Partea oficială.

CONSTITUȚIUNEA APOSTOLICĂ DESPRE COLEGIUL PAPAL AL ROMÂNILOR ÎN ROMA

PIUS EPISCOP

ROBUL ROBILOR LUI DUMNEZEU, PENTRU VEȘNICĂ POMENIRE

Papii dela Roma, cari totdeauna au arătat dragoste deosebită pentru toate popoarele Răsăritului și n'au cruțat nici griji, nici osteneți pentru a veni în ajutorul lor, în deosebi au iubit nobilul neam al Românilor care, trăgându-și obârșia din seminție Romană, pe bună dreptate e privit ca fiul acestei sfinte Cetăți. Acest neam, deși s'a închegat abia la sfârșitul Impărăției Rome, totuși a reținut învederate semnele graiului și ale civilizației sale și și-a păstrat cu bărbăție caracterul în mijlocul atâtor frământări. Impăratul Traian, precum se știe, biruind pe Daci, a trimis în ținuturile din stânga Dunării coloniști cari, amestecându-se cu locuitorii băștinași, au alcătuit un nou popor cu menire de-a răspândi în părțile acelea îndepărtate limba, obiceiurile, așezămintele Romanilor. Mai apoi, când de pretutindeni năvăliseră barbarii, era din cale afară de greu să dai un ajutor acestui neam; totuși acest popor, dobândind atâta putere și virtute din vechiul Lațiu, nu s'a prăbușit, ci pe încetul s'a răspândit până la malurile spălate de Pontul Euxin (Marea Neagră). Ba, ca un arbore vânjos care-și trimite ramurile în toate părțile, la miază-noapte el a atins Nistrul, iar ia miazăzi Macedonia și Grecia.

Nici acestui vlăstar al poporului Roman nu i-a lipsit lumina credinței creștine; căci în timpul cel mai vechiu se găsesc muce-

nici atât în Durostora [Silistra], cât și la Axiopolis [Hînog] și Tomis [Constanța] cari și-au vărsat sângele pentru numele lui Hristos. Și cu toate că, afară de mucenicia pățimită de ei, nu mai știm altceva din viața lor, totuși această mucenicie, fiind mai presus de orice îndoială, grăește în deajuns. Mai știm apoi că aceste ținuturi le-a străbătut, în temeiul slujbei sale apostolice, Sfântul Nichita, episcopul Remesianei. Acesta, la sfârșitul veacului al patrulea și începutul celui de al cincilea, a propovăduit poruncile creștine dincolo de Dunăre; și, bun prieten cu Sfântul Paulinus din Nola, a întocmit în graiu simplu și ales o învățătură în șase cărți pe seama celor ce vin să se boteze [Gennadius, *De viris illustribus*, c. XXII].

Precum viața Românilor, așa și începuturile vieții lor bisericești au țâșnit din izvor latin, ceea ce se vede și de acolo, că cuvintele mai de seamă, care arată ideile învățurii creștine, au caracter latin.

Timp de multe veacuri, deși acest neam n'a avut episcop propriu, totuși el a avut legături sufletești cu Scaunul Apostolic. Cu toate acestea, primindu-și el chiriarii din împărăția Bulgarilor și strecurându-i-se pe nesimțite rital Bizantin, Neamul Românesc a fost scos din unitatea bisericească și din nenorocire, rupt dela sînul Bisericii Catolice.

După această desbinere, Papii dela Roma la nimic n'au ținut mai mult decât la aceea ca să aducă pe Domnitorii României la unica turmă a lui Isus Hristos; această mai cu seamă atunci, când Clara femeie nobilă, rămasă văduvă după moartea lui Nicolae Alexandru. Domnul Munteniei, și-a chemat fiica, nevasta Impăratului Bulgariei la credința catolică. Folosindu-se de acest prilej, Inaintașul Nostru, Urban V. de fericită pomenire, a îndemnat stăruitor pe Vlad, moștenitorul tronului lui Nicolae Alexandru, să calce cu drag în urmele acestei femei renumite. Același Inaintaș al Nostru, ca să vină în ajutorul nevoilor sufletești ale Cumanilor cari cu un veac mai înainte, anume în al treisprezecelea, prin râvna misionarilor latini, au primit credința catolică, a întemeiat scaunul episcopesc de Milcov, sfărâmat prin năvălirile Tătarilor: acest scaun, mai târziu, a fost așezat în orașul Argeș, capitala Munteniei. Afară de aceea, când Lațcu, Domnul Moldovei, înclinat de mult spre religia catolică, a și mărturisit această religie, precum ne încredințează Grigorie XI, cerând întemeierea unui scaun episcopesc în țara lui, Urban V a socotit să asculte această cerere cu dragă inimă. Pentru ca să se răspândească din zi în zi tot mai mult poruncile Bisericii Catolice, Ladislau, regele Poloniei, a rugat mult pe Ioan XXII ca Baia, capitala de atunci a Moldovei, să fie înzestrată cu un scaun episcopesc latin. Martîn V a socotit să facă aceasta atunci, când Alexandru numit cel Bun, Domnul Moldovei, în același oraș, a ridicat o mare biserică în folosul celor ce, mărturisind religia catolică de rit latin, s'au așezat acolo.

După toate acestea, era nădejde întemeiată că poporul României care, precum am zis, a părăsit unitatea catolică, în sfârșit s'o reprimească odată. Prilej bine venit pentru aceasta s'a părut sinodul din Constantz, la care s'au dus și anume trimișii patriarhului din Constantinopol, împreună cu ai împăratului Bizantin și ai mai multor cetăți din Grecia, din Rusia și din țările supuse stăpânirii Turcilor. Adică opt cetăți ale Munteniei, zece ale Moldovei, cu în-

cuviințarea lui Alexandru, domnul Moldovei, pe care l-am amintit mai înainte, încă și-au trimis aleșii lor cari să le reprezinte acolo și să dea seamă. Dar în acest săbor s'a hotărât prea puțin despre reîntoarcerea popoarelor răsăritene la unitatea catolică. Cu toate acestea Grigorie, mitropolitul Moldovei, înainte de urzirea sinodului ecumenic dela Florența, s'a dus la Inaintașul Nostru de fericită pomenire, Eugen IV și, precum mărturisește însuși Papa, a intrat în unica turmă a fericitului Petru.

La acest sinod din Florența a luat parte și Damian, mitropolitul Moldovei și protopopul Constantin, precum și alții, pe cari i-au trimis Ilie și Ștefan, fii amintitului domn Alexandru; aceștia au mai trimis și pe Neagoe, logofătul lor. Aici e vrednic să însemnăm că mitropolitul Damian și protopopul Constantin, odată cu chiriarii Greci, iscăbind au încuviințat hotărîrea de unire firească a Bisericii Răsăritului cu Scaunul Apostolic. Aceasta se vede din documentele autentice, păstrate în arhivele Vaticanului. Muntenia, deși are în acest timp oștiri Turcești în hotarele ei, plecate la luptă împotriva Ungariei, totuși a trimis doi reprezentanți la acest sinod ecumenic.

Și fiindcă primejdia năvălirii Turcilor în ținuturile Apusului amenința zilnic tot mai înspăimântător, Papii dela Roma cu cea mai mare râvnă au îndemnat pe Domnitorii acelor popoare ca cu puteri și suflete unite, să se împotrivescă acestei primejdii cumplite. Intre aceștia se înalță Domnul Moldovei, Ștefan care, pentru izbânzile avute, e numit *cel Mare și Biruitor* și pe care Inaintașul Nostru Sixt IV în scrisoarea apostolică, cu pecete de plumb, *Redemptor Noster*, dată la 13 Ianuarie a mie patru sute șaptezeci și șase, îl numește *adevărat atlet creștin al credinței*. Același Papă, pentru a îmbărbăta pe acest domn, în acelaș an cu bunăvoință i-a dat *indulgență deplină de an sfânt, precum și iertare de păcate* care trebuiau să fie dobândite de toți cetățenii de sub stăpânirea sa.

Din nenorocire unitatea Bisericii înfăptuită așa de fericit în Sinodul din Florența, după câțiva ani, a fost respinsă la Con-

stăntinopol și atacată în toate părțile Răsăritului. Astfel, după moartea lui Damian, ajungând la putere partidul vrășmaș un-tății catolice, cerând ca de obicei, nou mitropolit al Moldovei, a primit unul protivnic unității: în vreme ce la Constantinopol, în mari strămtorări, Isidor, mitropolitul din Kiev, vestia în zadar poruncile unității catolice. Ce mai rămânea Papilor dela Roma decât să păstreze curată, neatinsă, nepătată credința celor ce se aflau risipiți în diferite părți ale României? Și, nu încapă îndoială, aceștia și-au făcut datoria, ajutați adeseori de mulți Domni ai Moldovei și ai Munteniei cari nu odată, amestecându-se în lupte politice, cereau ajutorul lor, ca să poată ajunge mai ușor la domnie. Așa s'a întâmplat că desființându-se vechile episcopii de Siret și Baia, a fost reînființată, cel puțin cu numele, cea de Argeș de către Crigorie XIV. Titularul acestei episcopii avea reședința în orașul Bacău. Fiindcă, însă, după puțin timp, Scaunul din Bacău ființa numai cu numele, înaintașul Nostru de fericită pomenire Leo XIII a așezat în același ținut episcopia de Iași. Grija catolicilor din Muntenia o aveau întâiu episcopii din Sofia, apoi cei din Nicopole. Aceștia, la sfârșitul veacului al 18-lea. bântuind ciurma în Bulgaria, și-au mutat locuința la București. Atingând acestea aici în treacăt, nu vrem să scăpăm prilejul de a cinsti cu laudele cuvenite atât pe călugării Franciscani și Dominicani, cât și pe cei numiți Conventuali, cari toți, în cursul timpului, n'au cruțat osteneți, ca să asigure mântuirea veșnică a catolicilor de rit latin, aflători în țările României.

Ca să ne întoarcem la Români de rit orișental, locuitori în Transilvania, robiți de cei ce stăpâneau această provincie, ei erau lipsiți nu numai de libertatea cetățenească, ici și de cea religioasă, pe vremea când, erezia calvinistă se răspândia și în aceste ținuturi cu cea mai mare primăjdie a sufletelor. Ajungând, însă, Transilvania sub stăpânirea Impărăției Austriace, starea lucrurilor s'a îmbunătățit; mai cu seamă când călugării lezuiți, preoți militari, nu numai că s'au împrietenit cu Teofil mitropolitul de Alba-Iulia, ci l-au înduplecat să

între în împărțirea Scaunului Apostolic.

Despre toată pricina aceasta s'a hotărât într'un sinod. Și Leopold, împăratul Austriei, cu bunăvoință a dăruit preoților Români, trecuți la unire, scutirile și privilegiile clerului latin. După moartea neașteptată și fără de veste a lui Teofil, în locul lui a urmat Atanasie. Acesta, în luna Septemvrie, anul o mie șapte sute, cu toate uneltirile ereticilor, odată cu cincizeci și patru de protopopi, iscăbind hotărârile unității catolice, le-a recunoscut și întărit. Precum toți știu, s'au desbătut multe pricinile refacerii acestei unități; unii istorici, nu lipsiți de însemnătate, au afirmat că ea s'a făcut nu numai din socoteli politice, vremelnice, dar chiar prin siluire; iar alții, înșirând marile binefaceri, au arătat de cât folos au fost ele Românilor. Fără îndoială s'a dobândit ca clerul, după împrejurările dreptului în vigoare atunci, să-și pobândească libertatea și să se trimită nu puțini tineri la Viena, în Tyrnavia (Nagy-Szombat) sau la Roma, pentru învățatură. Aici e bine să amintim că, întemeind, la sfârșitul veacului al 16-lea, înaintașul Nostru Grigorie XIII, colegiul grec al S. Atanasie în această sfântă cetate, între cei dintâi elevi ai lui, doi au fost din neamul Românilor. Și s'a dovedit că, prin strălania tuturor acestor tineri, a înflorit mai întâiu în Transilvania literatura; ceea ce, firește, n'a fost de puțin folos pentru neamul întreg.

Cu timpul, numărul Românilor cari mărturiseau credința catolică a crescut atât de mult, încât la Oradea s'a întemeiat un Vicariat Apostolic. Pe acesta, Pius VI cu scrisoarea apostolică *Indefessum personarum*, cu pecete de plumb, la șase Iunie o mie șapte sute șaptezeci și șapte, la ridicat în eparhie de sine stătătoare. Înaintașul Nostru Pius IX, întemeind două eparhii nouă, una în orașul Lugoj și alta în Gherla, în anul o mie opt sute cincizeci și trei, cu scrisoarea apostolică, cu pecete de plumb, *Ecclesiam Christi*, dela 26 Noemvrie, a înființat provincia bisericească numită de Alba Iulia și Făgăraș; și apoi, după cinci ani, cu cheltuiala sa a făcut fundații pentru întreținerea a patru tineri, trimiși din această provincie la învățatură

în colegiul grecesc, numit atunci al Grecilor și Rutenilor.

În sfârșit, orânduindu-se toate lucrurile și socotelile în chip fericit prin Concordatul încheiat între Regatul României și Scaunul Apostolic, în anul o mie nouă sute trei zeci ziua a cincina a lunii Iunie, prin scrisoarea apostolică, cu pecet de plumb, *Sollemni conventione*, s'a făcut o nouă împărțire și așezare ierarhică a eparhiilor.

Deși s'au întemeiat în eparhii seminare, totuși, băgând de seamă că nevoile sufletesti ale acestui popor Nouă, firește, foarte drag, se sporesc și că clerul tânăr se înmulțește atât în colegiul Urban de Propaganda Fide cât și în Seminarul Roman, precum și în cel Grec, amintit mai înainte, am găsit cu cale, pentru pregătirea clerului tânăr, potrivit orânduiei ritului propriu, precum atât de mult dorim, ca cinstitul ream al Românilor, ca aproape toate celelalte popoare, să-și aibă așezământ propriu în această sfântă cetate.

De aceea, n'am mai lăsat nimic pentru a răspunde acestei nevoi. Pe colina Gianicolo, cu mari griji și cheltueli, am ridicat o nouă clădire în acest scop și am înzestrat-o cu toate cele trebuincioase.

Iar acum, pentru a învedera mai frumos simțământul Nostru părintesc pentru iubitul Neam al Românilor, hotărâm să procedăm la înființarea de drept a acestui colegiu. Astfel pentru mai marea slavă a lui Dumnezeu și pentru înaintarea religiei catolice, deschidem în Roma seminarul sau colegiul Românilor cu puterea noastră apostolică și-i dăm numele și drepturile de colegiul papal. Prea Curata Fecioară Maria, binevestită de înger ca Maica lui Dumne-

zeu, să-l aibă în paza ei cea puternică; și praznicul acesta să se țină aici, an de an, cu nestinsă evlavie, ca hram al lui.

Mai voim, ca copiilor chiar tipărite a acestei scrisori, dacă sunt iscălite de un notar public și sunt întărite cu pecetea unei fețe bisericești, în demnitate sau slujbă bisericească, să se dea aceeași crezare, care s'ar da acestei scrisori, dacă, s'ar înfățișa sau arăta.

În sfârșit, ceea ce am rostit, am statornicit, am hotărât prin această scrisoare vrem, poruncim cu puterea Noastră să rămâie toate incuviințate și întărite, neimpozitându-se nimica vrednic de pomenire doosebită.

Dat în Castel Gandolfo, anul Domnului o mie nouă sute treizeci și șapte, ziua a șasea a lunii Maiu, la Înălțarea Domnului, în al șasesprezecelea an al Pontificatului Nostru.

Fr. TH. PIUS, O. P. Card. BOGGIANI
Cancellarius, S. R. E.

EUGENIUS Card. TISSERANT
A Secretis S. C. pro Eccl. Orient.

Ioseph Wilpert, *Decanus Collegii Frotinosi, Agostolicarum,*

Vincentius Bianchi-Cagliosi, *Protonotarius Apostolicus.*

Can. Alfridus Liberati, *Canc. Apost. Adiutor de stn. it.*

Loco † Plumbi

EXPEDITA
die septima mensis maii, anno sextodecimo
ALFRIDUS MARINI, *Plumbator,*

D. Francini, *Scriptor Apost.*

Reg. in Canc. Ap., vol. LVI, n. 66. — A. Trussardi.

Traducere de P. Ioan Georgescu

Numiri.

Onoratul *Iuliu Stana*, preot nou-
hirotonit este numit administrator pa-
rohial la parohia Oșorhel (tr. Dej).

Cluj, la 26 Aprilie 1937.

Nr. 3230.

Onoratul *Octavian Irimieș*, preot
nouhirotonit a fost numit administrator
parohial la parohia Poienile Zăgrii
(Vicariatul Rodnei).

Cluj, la 26 Aprilie 1937.

Nr. 3229.

Onoratul *Ambrozie Biriș*, admi-
nistrator parohial în Stana, este tran-
sferat la cererea proprie în aceeaș ca-
litate la parohia Petrind (tr. Huedin).

Din șed. konz. 20 Maiu 1937.

Nr. 3572.

Onoratul *Ioan Pop*, administrator
parohial în Mierța, a fost transferat, la
cererea proprie, în aceeaș calitate la pa-
rohia Pinticul român (tr. Dej).

Din șed. konz. 20 Maiu 1937.

Nr. 3464.

Hirotonire.

În ziua de 23 Aprilie a. c. (Sfântul
Gheorghe), au fost hirotoniți, într-
u ipodiaconi și diaconi, iar în Duminica
Floriilor în 25 Aprilie a. c. la biserica
Calvaria din Cluj-Mănăstur, într-
u preoți clericii: *Iuliu Stana*, *Ioan
Moisă și Irimieș Octavian*.

Cluj, la 26 Aprilie 1937.

Nr. 3137.

Sfântul Mir.

Invităm pe Mult Onorații Frați
Protopopi, cari încă n'au ridicat Sf.
Mir pentru anul 1937, să ridice fără
amânare sf. Mir necesar pentru paro-
hiile din protopopiatul lor. Mirul
vechiu se va arde.

Cluj, la 24 Maiu 1937.

Nr. 3800.

**Dispoziții privitoare la zugrăvirea
bisericilor.**

Venerat Cler diecezan.

Mai la vale publicăm dispozițiile Ono-
ratului Minister al Cultelor și Artelor,
precum și lămuririle primite tot de
acolo și lăsăm ca ele să fie strict
observate, întrucât sunt dispoziții din
Legea pentru încurajarea Artelor Plastice.

România, Ministerul Cultelor și
Artelor. Inspectoratul Artelor Nr. 3587
din 15 Aprilie 1937.

Prea Sfințite,

Avem onoare a Vă aduce la cunoștință
că potrivit art. 4 din Legea pentru
încurajarea artelor plastice, publicată în
Monitorul Oficial Nr. 54 din 6 Martie
a. c., orice lucrare integrală, parțială
sau de restaurare a picturii oricărui
monument de cult, nu se mai poate
face decât numai de pictorii bisericești
autorizați de Ministerul Cultelor și
Artelor; iar Ministerul nu acordă ase-
menea autorizații, decât în urma avi-
zelor Comisiunii speciale pentru cali-
ficarea pictorilor bisericești autorizați,
Comisie ce s'a instituit pe lângă Mi-
nisterul nostru.

În consecință, avem onoare a Vă
ruga să binevoiți a da dispozițiile cu-
venite pentru a se opri din cuprinsul
acelei eparhii orice lucrări de pictură
în locașurile de cult, dacă persoanele
cari le execută nu posedă autorizația
Ministerului; iar cei ce doresc apro-
bări pentru a executa asemenea lucrări,
să fie îndrumați la Minister, spre a-și
depune actele cerute de Lege și a-și
valorifica drepturile în fața Comisiei
speciale.

Primiți, Vă rugăm, Înalt Prea Sfin-
țite, asigurarea înaltei noastre consi-
derațiuni.

ss. Ministru.

Victor Iamandi.

Director general,
ss. *Indescifrabil.*

România, Ministerul Cultelor și Artelor, Direcțiunea Artelor Nr. 6158 din 11 Maiu 1937.

Prea Sfințite,

Răspunzând adresei Prea Sfinției Voastre cu Nr. 3061 a. c., avem onoare a Vă aduce la cunoștință, că potrivit art. 4 din Legea pentru încurajarea artelor plastice, publicată în Monitorul Oficial Nr. 54 din 6 Martie a. c. numai pictorii bisericești autorizați pot face lucrări integrale, parțiale sau de restaurare a Monumentelor de Cult; iar prin monument de cult, același articol al legii precizează că se înțelege un locaș de credință ortodoxă, greco-catolică sau romano-catolică: bineînțeles că nu e vorba de monumente istorice — a căror restaurare de altfel cade în sarcina Comisiei Monumentelor istorice — ci de orice biserică, fie că se zugrăvește din nou, fie că i-se face numai reparații sau adăogiri.

Primiți, Vă rugăm, Prea Sfințite, asigurarea înaltei noastre considerațiuni.

p. Ministru,
ss. *Indescifrabil.*

p. Director General,
ss. *Indescifrabil.*

Prea Sfinției Sale Domnului Episcop de Cluj—Gherla.

Nr. 3543.

Circular către Clerul Diecezan.

După ce din rapoartele înaintate până acum cu prilejul sinoadelor protopopești despre situația materialului a parohiilor suntem deplin informați privitor la situațiile economice și materiale ale parohiilor din singuraticile ținuturi, pe cari le cunoaștem din veniturile economice ale fiecărei parohii dispunem următoarele:

În viitor cu ocazia sinoadelor protopopești să se prezinte numai odată la cel de primăvară raport din fiecare

parohie despre starea religioasă-morală a credincioșilor după datele statistice ale anului trecut. La acest raport se va raporta sumar și despre starea materială a parohiei și a credincioșilor. Acest raport apoi la sinodul de toamnă nu se va mai repeta.

Din șed. cons. 15 Aprilie 1937.

Nr. 2698.

Colectă pentru Bisericile noastre din Vechiul Regat.

Prin aceasta lăsăm ca în Dumineca înainte de Rusalii să se facă în toate bisericile Eparhiei noastre colecte pentru ajutorarea nouilor parohii greco-catolice întemeiate în Vechiul Regat, și suma rezultată să se trimită direct Veneratei Administrații centrale capitulare Cluj, cu provocare la acest ordin, raportând și Ordinariatului prin Mult Onoratele oficii protopopești.

Situația parohiilor acestora nou înființate, e dintre celea mai grele. Între credincioșii lor sunt mulți de origine din ținuturile diecezei noastre; se cuvine deci să le venim după puțință întru ajutor, în măsură și mai mare decât în trecut.

Din șed. cons. 22 Aprilie 1937.

Nr. 3113.

Bibliografie.

La editura fondului de presă „Sf. Nichita Remesianul“ Oradea, a apărut ca prim număr din Biblioteca Teatrului popular piesa Onoratului Sabin G. Truția „La răspântie“, prețul 8 lei. Se poate procura dela Academia teologică Oradea. Piesa Onoratului Sabin G. Truția e binevenită în sărăcia scrierilor teatrale pentru popor și o recomandăm Veneratului Cler pentru reprezentațiile sătești.

Cluj, la 17 Maiu 1937.

Nr. 3505.

Informatori asupra situației agricole.

Domnul Ministru de Interne trimite Onoratului Minister al Cultelor adresa de mai la vale, în care se prevede ca și preoții să fie pe viitor, în mod gratuit, informatori asupra situației agricole din comuna și regiunea lor.

Cum aceste informațiuni sunt de mare folos pentru cunoașterea reală a situației agricole din Țară, și dau orientări prețioase în viața economică, lăsăm tuturor Onoraților Frați din cura animarum să facă conștientos acest serviciu.

Iată și adresa amintită mai sus:

Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că Institutul Central de Statistică pentru investigațiunile privitoare la producția agricolă, prețurile produselor agricole și alte probleme similare a hotărât să-și formeze un cadru de informatori onorifici, alcătuit din persoane cari au legături directe cu procesul de producție și desfacere a produselor agricole.

În consecință, vă rugăm să binevoiți a dispune să ni se comunice de către parohiile rurale, numele persoanelor cari ar consimți să furnizeze benevol, Institutului Central de Statistică, informațiunile privitoare la producțiunea agricolă.

Ar fi de dorit ca în fiecare sat să avem cel puțin câte un informator.

În alcătuirea listelor se va înscrie preoții de preferință agricultori, însă indiferent de suprafața ce o cultivă și de ramura de producție agricolă: cerealieră, horticolă, viticolă etc.

În dreptul fiecărui informator se va specifica: numele și pronumele, adresa exactă, întinderea cultivată, ocupațiunea principală, problemele statisticii agricole unde poate fi folosit de informator (producțiunea agricolă, cerealelor horticolă, viticolă, culturi speciale, producția animală, prețurile produselor agricole, etc.), domeniul la care se vor referi informațiunile (gospodărie proprie, comună, regiune), fără ca informatorul să fie nevoit să recurgă la

cercetări suplimentare care i-ar stânjeni ocupațiunile sale obișnuite.

Toată corespondența se va face pe imprimatale Institutului Central de Statistică, scutită de franco, astfel că informatorul nu va trebui să supoarte nici o cheltuială. Informatorii vor primi în mod gratuit unele publicațiuni ale Institutului Central de Statistică.

Directorul Institutului,
(s.s.) *Indescitrabil*.

Șeful Secțiunii
Agriculturii și Domeniilor
(ss.) *Indescitrabil*.

P. conformitate,
(ss.) *Indescitrabil*.

Din șed. cons. 15 Aprilie 1937.

Nr. 3011.

Necrolog.

Cu durere anunțăm Veneratului Cler, că Mult Onoratul *Aurel c. Oltean*, fost paroh-protopop onorar în Luna de jos, a repausat în Domnul în ziua de 18 Aprilie 1937, în anul 67 al vieții și al 43-lea al preoției.

Onorat Frațiiile Voastre să aduceți la altarul Domnului rugăciunile pii îndatinate pentru odihna sufletului adormitului în Hristos Fratei.

Din șed. konz. 22 Aprilie 1937.

Nr. 3180.

Concurs la parohii.

Se publică concurs pentru parohia Luna de jos, (tr. Someș), pe lângă susținerea anului de văduvie, pe termenul de 3 Iulie 1937.

Din șed konz. 20 Maiu 1937.

Nr. 3675.

Doritorii de-a dobândi unul din aceste beneficii parohiale, să-și înainteze rugărilor la Ordinariatul episcopal în termenul concursual — pe calea *oficiului protopopes competent*, — provăzute cu următoarele documente:

1. Absolutorul teologic.
2. Atestat de serviciu dela oficiul protopopes.
3. Extras autentic din protocolul școlar despre catehizarea elevilor școlari, în anul școlar 1935/36. La caz, că școala în anul școlar trecut n'a funcționat atestat olicios, că prunciul totuși au fost catehizați.
4. Extras autentic din protocolul predicțiilor de pe un an, care se termină la data când se înaintează rugare.

La rugărilor înaintate fără aceste documente, — dintre cari cele de sub 3 și 4 trebuie să fie vizate și autentificate de către oficiul protopopes, — nu se va reflecta.

Episcop Dr. Iuliu Hossu.

Partea neoficiala.**Dovezile iubirii Romei eterne**

— Inaugurarea Colegiului Român „Papa Pius XI” din Roma. —

Cercetătorii trecutului nostru istoric, toți oameni de mare știință istorici ca și filologi, au recunoscut faptul că originile creștinismului nostru duc la Roma, ca și originile neamului. Propovăduitorii creștinismului din întâie' veacuri au vorbit popoarelor de pe amândouă malurile Danubiului, în limba latină, în care se înțelegeau atunci popoarele romanizate sau în curs de romanizare dela Marea Adriatică la Marea Neagră, Dunăre și Carpați. Noi purtăm cu glorie în limba noastră, până azi, dovezile latinității încreștinării noastre.

Nu este deasemenea nici unul dintre marii desgropători ai trecutului nostru, care să nu fi recunoscut, ce pierdere ireparabilă a fost pentru cultura ca și pentru viața noastră națională ruperea de lumea latină și înglobarea noastră prin biserică în lumea slavă, căderea noastră din latul Apusului latin în acela al Răsăritului greco-slavon.

Până bine de curând s'a recunoscut deasemenea marea importanță culturală și națională a Unirii dela 1700 a Românilor din Ardeal cu Roma, cum s'a recunoscut și originea istoriografiei românești prin contactul boerilor Moldoveni cu cultura latină a Poloniei, iar mai târziu alte renașteri ale acestei culturi cu cea italiană și franceză.

Numai orizontul strâmt și parțial al unora dintre cei mai recentți cercetători nu i-a lăsat să vadă, că orice contact al nostru cu latinitatea a fost generator de cultură pentru neamul nostru. Astfel e greu de înțeles pen-truce în România Mare se ridică oameni, — desigur nu dintre cei mai bine pregătiți și reprezentativi, carl văd

cu ochi răi Biserica română unită, fiica cea mai mică a Romei papale la noi, și determină curente ostile acestei Biserici.

Românii am trebui să fim cu toții recunoscători acestei Cetăți eterne pentru că nenumărate sunt dovezile ei de iubire pentru neamul nostru întreg pentru latinitatea noastră, prin mijlocirea acestei mici Biserici.

Ar trebui să se înțeleagă și de către superficialii confesionalismului, că e în interesul neamului întreg să aibă o fereastră mereu deschisă spre occidentul roman, și atunci când politica externă ar închide temporal poarta cea mare spre Apusul latin, din nepricepere sau alte combinații.

Este chiar cazul României de după unire, când legăturile noastre cu Roma regală au fost de multe ori reci până la inexistență. Și în acest restimp Roma papală a îmbrățișat, prin Biserica noastră, cu vechea și extinsa iubire, interesele noastre culturale și naționale.

Ar fi de ajuns să amintim, pentru a dovedi afirmațiunea, următoarele dovezi de iubire a Capului Creștinătății pentru neamul nostru, date după unire: Repunerea în legătură casnică a Bisericii noastre, parohiile din Secuime și dela granița de Vest, cari au aparținut diecezei maghiarizatoare a Haidudorogului; marile și numeroasele instituții de cultură românească înălțate la Blaj de către Mitropolitul Vasile cu multe ajutoare dela Pontificii romani; dania făcută de aceeași Romă pentru Episcopia română unita de Cluj—Gherla, prin atribuirea cultului nostru a imobilelor Ordinului Minorităților din Cluj; noua arondare a Eparhiilor române unite, cu creierea unei Episcopii nouă a Maramureșului; Concordatul înche-

iat cu Statul Român și trimiterea unui *Nunțiu* Apostolic permanent în România.

Iar acum mai pe urmă, cununa acestor dovezi de dragoste pentru poporul nostru: *Inaugurarea Colegiului român Piu al XI la Roma.*

In Constituțiunea Apostolică „Ro-

unirea cu Roma și urmările ei, actul istoric al Constituției apostolice „Romani Pontifices“ enumără toate actele prin cari Pontificii romani au ținut legătură cu poporul român.

Iar la sfârșit adaugă referitor la ultima dovadă de dragoste:

„Iar acum, pentru a arăta și mai

Colegiul Pontifical „Papa Pius XI“, din Roma.

mani Pontifices“ prin care creiază noul Colegiu pentru clericii români, și care se publică în acest număr al „Curierului Creștin“, se face o succintă dar călduroasă evocare a originii noastre de două ori latine, însemnându-se, din cele mai vechi timpuri până azi, grija și dragostea pe care urmașii lui Petru au avut-o pentru poporul românesc. Dela mucenicii, cari și-au vărsat sângele în vechile cetăți romane dela Dunăre: Durostorum, Axiopolis, Tomis — cetăți românești azi pe pământul Patriei întregite — la Sf. Nichita Remesianul, care a scris îndemnuri și învățături creștinești în limba latină pentru creștinii din Eparhia sa, la Alexandru cel Bun, la Conciliul din Florența cu participarea lui Damian mitropolitul Moldovei și a protopopului Constantin, până la Ștefan cel mare numit de Papa Sixt IV. „adevăratul atlet al creștinismului“, până la mult simțământul nostru părintesc

pentru iubitul neam al Românilor, hotărâm să procedăm la înființarea de drept a acestui Colegiu. Astfel, pentru mai marea mărire a lui Dumnezeu, și pentru înaintarea religiei catolice, deschidem în Roma Seminarul sau Colegiul Românilor cu puterea noastră apostolică, și îi dăm numele și dreptul de *colegiu papal*. Precaurata Fecioară Maria, binevestită de înger ca maica lui Dumnezeu, să-i aibă în pază Ei cea puternică, și praznicul acesta (al Bunevestiri) să se țină aici an de an cu nestînsă evlavie, ca hram al lui“.

Ar fi de dorit ca actul acesta să fie reprodus în întregime în presa românească, pentru a se convinge cât mai mulți ce sentiment nutrește și a nutrit Roma Papală pentru neamul românesc, chiar în vremea când din unele cercuri se ridică acuze că Papa sprijinește revizionismul unguresc.

Fondatorul și Patronul Colegiului român S. S. Piu al XI a scris și iscălit

pe portretul său dăruit acestui Institut următoarele cuvinte:

„Cu părințească inimă binecuvântăm pe superiorii și alumnii Colegiului pontifical român în Roma, rugându-ne lui Isus Hristos mai marelui Păstorilor, ca acest *Nouă preaiubit Institut să se mențină, să crească, să înflorească* totdeauna în așa chip, ca din el să se întoarcă tot mai mulți preoți în Țara lor, având norocul ca podoaba științei și a virtuților, câștigată aici, să o prefacă în binele *spiritual al concetățenilor lor*”.

Întăile fonduri pentru acest colegiu român la Roma le-a pus Papa Benedict al XV, care voia să facă o casă a lor, și pentru clericii români, cum era Roma pentru alte neamuri mai mari catolice, multe înființate chiar de Țările catolice S. S. Piu XI a dus la bun sfârșit, cu multă dragoste și jertfă, în vremuri de criză generală financiară și economică această grandioasă clădire, care face azi decorul muntelui Gianicolo de deasupra Vaticanului și a Basilicii Sf. Petru.

Clădirile cu două etaje, cu perfectă instalație modernă, cu biserică românească în Corpul Colegiului, cu o uriașă grădină, înălțată în mijlocul naturii, așa zicând cum îi place românului obișnuit cu privirea de pe munte, de pe plașu, — ea a costat zeci de milioane.

Peregrinii noștri cari au asistat la inaugurarea lui și la consacrarea biserici vorbesc cu entuziasm și despre splendida poziție unde e așezat și despre aranjamentul cu totul modern, de cele mai bune condiții igienice.

Inaugurarea lui a fost un praznic național și bisericesc al Bisericii române unite. Toți înalții Arhierei ai Provinciei noastre Mitropolitane au participat săvârșind ei actul consăcării. Dar Roma papală a ținut să dea o atențiune puțin obișnuită unui asemenea act: zece *cardinali* au participat la actele solemne. Desigur că însuși S. S. Pontificele, dacă nu era

suferind la Gandolfo, ar fi fost de față la inaugurarea așezământului său. Deși suferind, a primit pe peregrinii noștri, în frunte cu toți P. S. Arhierei vorbind în termeni calzi de dragoste pentru poporul român.

Roma regală, Roma oficială a ținut deasemenea să fie prezentă prin miniștri săi, atât la solemnitățile inaugurării, cât și la praznicul național de 10 Maiu, sărbătorit în Biserica românească, și la concertul dat de Corul Reuniunii noastre Corale din Cluj.

A fost o măreață manifestare de solidaritate latină prin Biserică, cu prilejul deschiderii noului Institut de cultură destinat fiilor neamului nostru.

Biserica noastră e adânc recunoscătoare Sf. Părinte pentru toată grija ce ni-o poartă, și în deosebi pentru darul împărațesc pe care ni l'a făcut la 9 Maiu 1937.

Suntem recunoscători oficialității papale și Regale, reprezentanților României pe lângă Vatican și Quirinal pentru că, prin participarea lor înțelegătoare și plină de iubire, au dat și mai mare strălucire solemnității.

Corul Reuniunii noastre din Cluj poate fi de două ori mândru: și pentru că a contribuit cu mare succes la înălțarea praznicului, și pentru că a putut fi prezent la săvârșirea unui act istoric pentru Biserica și neamul nostru.

I. Agârbiceanu.

DIVERSE.

Giovanni Papini, membru al Academiei Italiene. Scriitorul Papini a fost ales nu de mult profesor la universitatea din Firenze și membru al Academiei Italiene. Cariera literară și-a început-o în 1903 când, în etate de 20 de ani, sub pseudonimul Gian Falco, publică lucrările polemice: „Leonardo”, „Vocea”, „Sufletul”. Mult timp se ocupă de critica culturală-filosofică. Apoi trece la literatura simbolistă. Legende, miturile, fabulele, povestirile se transformă în mâinile lui iscusite în

simbolul de înaltă expresie etică și teologică. În 1912 apare operă cu caracter autobiografic: „Un om sfârșit”. Pentru perfecția lor stilistică sunt remarcabile: „O sută de pagini de poezie”, „Prima Operă”, „Zile de sărbătoare” și „Pâine și vin, „Vieța lui Isus” (1921) semnaleză convertirea lui la catolicism. Această lucrare e tradusă în 30 de limbi străine (în românește de Al. Marcu la Cartea Românească, București). E o încercare fericită de a înfățișa istoria evangheliei cu simțire de artist și cu originalitate de concepție într-o formă ce depășește pe cea pur religioasă. „Gog” e o revenire la literatura simbolistă din tinerețe. Are și lucrări istorice despre Augustin, Carducci și Dante. Mai nou prepară o istorie a literaturii italiene, o surprinzătoare ierarhizare a valorilor poetice ale țării sale.

Cassa de Păstrare din Gherla S. P. A.

Incheiat la 31 Decembrie 1936.

ACTIV: Cassa: numerar efectiv 112.746.—, Disponibil la bănci: în țară 31.844.— Portofoliu de titluri; titluri românești: efecte publice val. nom. Lei 1.000.— val. reală 440.— efecte publice antebelice; val. nom.; cor. ung. 140.060.— val. reală Lei 2.807.—, Portofoliu de scont: plătit în țară, cambii fără garanții 62.987.— Cambii garantate cu ipotecă 2.950.—, Debitori: din țară, garanțați cu ipotecă 82.550.—, Debitori beneficiind de legea lichidării datorilor din 7 IV. 1934 (cota rămasă) 2.665.547.—, Imobile: imobile necesare exercitări comerțului de bancă 645.572.—, Imobile cumpărate în licitație 8040.—, Mobilier 4.0.—, Conturi diverse: avansuri de proces 3.517.—, Total 3.619.450.

Conturi de ordine: Cauțiuni statutare 34.000.—, Diverse garanții ipotecare 3.062.200.—, Depozite de titluri și alte valori în păstrare 120.000.— Total 3.216.200.—.

PASIV: Capital social 1.000.000.—, Fonduri de rezervă: Rezervă legală 412.000.—, Fonduri de amortisment: Pentru creanțe dubioase 125.530.—, Pentru imobile și orice fel de pagube 600.000.—, Fondul de pensie și ajutoare al funcționarilor 20.000.—, Depuneri spre fructificare: Din țară, pe termen 1.444.346.—, Conturi transitorii 17.574.—, Total 3.619.450.—.

Conturi de ordine: Deponenți de cauțiuni statutare 34.000.—, Deponenți de ipotecă 3.062.200.—, Deponenți de titluri și alte valori în păstrare 120.000.— Total 3.216.200.—.

Contul de profit și pierdere.

DEBIT: Cheltuieli de administrație: Salarii 87.050.—, Diverse 27.900.—, Taxă de asigurare socială 4.122.—, Impozite 14.837.—, Dotarea fondului pentru creanțe dubioase 18.616.—, Total 152.525.—.

CREDIT: Dobânzi încasate: Dela portofoliu de scont 9.819.—, Dela debitori 5.630.—, Dela debitori în conversiune 60.142.—, Comisioane încasate 7.000.—, Venitul portofoliului de titluri 617.—, Venitul imobilelor 60.017.—, Beneficii diverse: Creanțe descrise încasate 300.—, Total 152.525.—.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

TIPOGRAFIA „DIECEZANA“

CLUJ, STR. GH. DIMA Nr. 1.

EXECUTĂ PROMT ȘI IN
SCURT TIMP ORICE
LUCRARE DE ARTĂ
GRAFICĂ. — PAROHIELE
AU REDUCERE.

„UNIVERSUM“

THEODOR ORBAN

Magazie de candelabre

CLUJ,
Str. Regina
Maria Nr. 10.

Confectionăm la co-
mandă candelabre
diferite pentru biserici

Avem la depozit:

Părți componătoare de Iconostas
(Ușa împărătească).

Tabernaculum (cu baldachin) dela 2000
După modelul bisericii Curtea de Argeș

Amvon dela 5000 —

Tetrapod

Șteșnic (cu 1—2, 4, 6, 8.)

Cardelabre

Cruce pentru sărutat.

Toate executate în stil românesc
roman și bizantin.

La firma:

S. Keresztesi

Tășnad (jud. Sălaj).

Atelier de

Pictură bisericească

fondat în anul 1903
în Blaj, str. Avram Iancu 18

pictor

Antoniu Zeiler

se execută iconostase și pictură
murală artistică.

— Prețuri convenabile. —

Tipografia Discezană, Cluj, 1937.

LA LIBRARIA DIECEZANA, Cluj

Str. Gh. Dima Nr. 1.

se află de vânzare

Minunile lui Isus

Explicate în omilii, trad. de
Dr. GEORGE FIREZA
Prețul 120 Lei.

Iată omul

de SIMEON GOCAN
Prețul 25 Lei.

Pregătire la moarte

SF. ALFONS MARIA de LIGUORI

Stropi de Rouă

de Dr. ALEXANDRU NICULESCU
Mitropolitul Blajului.
Prețul 100 Lei.

Concepția Superioară a vieții

trad. de IOAN RINEA
Prețul 125 Lei.

Religia Strămoșilor

de Dr. NICOLAE LUPU
Prețul 100 Lei.

Croitorie

pentru preoți și civili

IOSIF BUNEA

CLUJ, Regina Maria 10. (Lângă Catedrală,

Pentru partea neoficială răspunde: Dr. V. Bălibanu.